

İHTİKÂR

[من احتكر فهو خاطئ فقيل لسعيد انك تحتكر قال ان

معمر الذي يحدث بهذا الحديث كان يحتكر] (1)

İhtikâr, insanların ihtiyacı olan yiyecek maddelerini toplamak, fırsat bulunca pahalı fiatla satma gayesiyle malı elde tutmak, gizlemektir.

Bu ise, dînen günah; kanunen yasaktır. Çünkü muhtekir, toplum üzerinde beklenmedik felâketlere yol açabilir. Hattâ iktisadî düzeni bozacak devlet ve hükûmeti meşgul edecek kadar güçlük ve darlık da doğurabilir.

İhtikâr yüzünden çoklar azalır, azlar yok olur. Bu yüzden yerine göre bir çok hastalar ilâçsız-tedavisiz, işçiler işsiz, fabrikalar ham maddesiz ve nice kimseler de aç sefil düşebilirler.

İhtikâr : İslâm ve insanlığa sığmayan, ahlâk dışı kalan çok kötü birşeydir. İhtikâr, kişiyi, insanî, İslâmî, vicdanî duygulardan alıkor. Ahlâk, fazîlet, meziyyet gibi yüksek sıfatlardan sahibini mahrum eder. Cemiyetin huzur ve sükûnunu temelinden sarsar. Yerine göre, yuvaların yıkılmasına, ocakların sönmesine sebep olacak fiil ve hareketlerin işlenmesini zorlayabilir. Ahlâkın bozulmasına, şeref ve itibarın kırılmasına da yol açabilir. Zaman göstermiştir ki, ihtikâr istifçilik ve karaborsacılığın hüküm sürdüğü memleketlerde akıl ve hayale gelmedik felâketler zuhur etmiş, o memleketin millet ve hükûmeti bu yüzden büyük zarar ve iktisadî sıkıntılara giriftar olmuştur.

İhtikâr : Bir taraftan da zulümdür. Şahsî menfaat için, insanları ızdırap ve sıkıntı içinde kıvrandırmaktır. Halbuki, insanlara zulüm ve eziyetde bulunmak, günahdır, haramdır. İnsanlık, İslâmlık için bir lekedir. Sevgili Peygamberimiz bir hadîs-i şeriflerinde : «Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden selâmet bulduğu kimsedir. Mü'min de, diğer mü'minlerin, canlarını ve mallarını kendine inandıkları kimsedir» buyurmakla îman ve ahlâkda kemâle ermiş bir Müslümanın elinden dilinden kimseye zarar gelmiyeceğini ve insanların her hususta ona emniyet ve itimad edeceklerini beyan ediyorlar. O halde, îman ve İslâm sahibi olan kişi hiç ihtikâr yapar

(*) El-Tâc. C. II, s. 231.

mi? İnsanların, Kur'ân-ı Kerîm'in ifâdesiyle bilhassa birbirilerinin kardeşi olan müminlerin ihtiyaç duyduğu, darlığını çektiği, yiyecek, içecek, giyecek malları ve hele gıda ve tedavi maddelerini, istediği zaman dilediği fiatla satmak için gizler mi? ve hırs-ı tama'a kapılarak kendi kârını başkalarının zararında arar mı? Şu halde bunca haksızlığa göz yuman muhtekir - ihtikârcı dîn ve kanun dışı yolsuz ve haksız olarak çıkarını temin etmek, hasis arzu- suna kavuşmak için, Allah'ı, Peygamber'i, dîn ve vicdanını unutacak kadar bayağılaşan her türlü haksızlık ve kötülüğü başkalarına revâ görecektir kadar insanlık ve düşünceden uzak kalan bir kişi demektir. Hiç aklı olan, Müslümanım diyen kişi, ihtikâr gibi bu kadar adi, zararlı, insanlık ve İslâmlık dışı olan bu kötülüğü yapabilir mi? Din kardeşlerine bu haksızlığı reva görür mü hiç? Asla...

Dînimizde, Allah ve Peygamber'in haber verdiği ve emrettiği şekilde, çeşitli işlerin dallarında, kollarında çalışmak, para kazanmak boynumuza borç olduğu, üzerimize farz kılındığı gibi; ihtikâr ve emsâli gibi meşru olmayan yollarda çalışmak, para kazanmaktan uzak durmamız, meşru olmayan bu gibi işlerden sakınıp, korunmamız emredilmiştir. Resûl-i Ekrem Efendimiz bir hadîs-i şerîflerinde : «İnsanların hayırlısı, insanlara hayrı = iyiliği dokunandır» buyurmuşlardır (1). Demek ki insanın iyisi kimseye zarar vermeyen, başkalarına iyilik eden, hiç olmazsa kendinden başkalarına zarar ulaşmayan kimsedir.

Nisâ sûresinin 29. âyet-i kerîmesinde : «Ey îman edenler, birbirinizin mallarınızı haram sebeplerle yemeyin. Meğer ki o mallar, sizden karşılıklı bir rızadan doğan ticaret malı ola...» buyurulmakla elde edilen malların, kazançların helâl ve meşru yollardan edinilmesi, hile ve hud'adan uzak olması, bâtil ve haksız olarak, mal edinmemek, yememek emredilmektedir. Şüphesiz ki ihtikâr, bâtil ve haksız olarak elde edilen malların, kazançların başında gelir. İnsanların varlık içinde darlık çekmesine, sıkıntı ve ızdıraba düşmesine sebep olan istifçilik, karaborsacılık yolu ile halkın ihtiyaç duyduğu malları gizlemek de aynı derecede günah ve vebâldir. Dîn ve dünyasını düşünen, dünya ve âhirette iyilik ve saadet uman kimse, kendini iyiliğe vermeli. İstifçilik, karaborsacılık, muhtekirlik gibi yüz karası olan, ferd ve toplumu sıkıntı ve felâketlere sürükleyen fiil ve hareketlerden elini eteğini çekmeli, yaptığından nedamet duyup, yürekte Allah'ın rahmet ve mağfiretinden dilemeli, kazancını meşru yollardan beklemelidir.

Resûl-i Ekrem Efendimiz bir hadîs-i şerîflerinde : «Müslümanların yiyecekleri üzerinde ihtikâr yapana Allah'ın türlü musibetler vereceğini beyan buyuruyorlar. Diğer bir hadîs-i şerîflerinde : «Pahalı satmayı diliyerek Müslümanların üzerine ihtikâr yapan kimse, günahkârdır. Allah ve Resûlünün

(1) Feyz'ül-Kadir, C. 6, S. 35.

(2) Feyz'ül-Kadir, C. 6, S. 35.

himayesinden uzaktır.» (2) buyurur. Başka bir hadîs-i şerîflerinde de : «Ümmetim üzerine kırk gün yiyecek ihtikârı yapan kimse, sonra bu malı sadaka etse-dağıtsa kabul olmaz.» (3) buyurmuşlardır. Peygamber Efendimiz'in bu mübarek sözlerinden anlıyoruz ki, ihtikâr, çok kötü birşey.

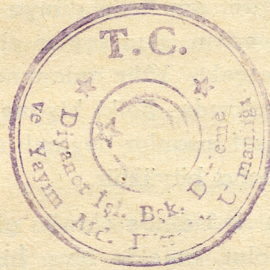
Sevgili Peygamberimiz diğer bir hadîs-i şerîflerinde : «Mü'mine zarar veren yahut onu aldatan mel'undur» (4) buyurmakla mü'minleri yalnız yiyecek maddelerinde değil, diğer bütün ihtiyaçlarında da mutazarrır etmenin memnu olduğunu açıklamış bulunmaktadır.

Bir başka hadîs-i şerîflerinde de «İhtikârı, ancak âsî olan yapar» (5) buyurmakla, ihtikâr gibi bir günahı ancak, isyankâr olan, Allah ve Resûl'üne karşı duran yapar demekle, muhtekirin ne fena bir yol tuttuğunu, işinde ne kadar haksız olduğunu apaçık ortaya koymuş olmuyorlar mı?

Netice : Memleket ve millete büyük zararı dokunan insanları çeşitli sıkıntı ve ıztıraplara düşüren : İstifgîlik, karaborsacılık ve ihtikâr gibi, iki cihanda yüz karası olan fiil ve hareketlerden son derece uzak kalmalı. Mal ve kazancı, helâl ve temiz yollardan Allah ve Resûl'ünün emir ve beyan buyurdıkları şekilde elde etmeğe çalışmayı, din ve dünya bakımından bir insanlık borcu saymalı ki, kişi iki cihanda saadete ersin, arzusuna kavuşsun ve sıkıntılardan selâmet bulsun.

Muvaffakiyet ve hidayet yalnız Allah'dandır.

Mehmet Şevket KUŞAK

(3) Feyz'ül-Kadir, C. 6, S. 35.

(4) Feyz'ül-Kadir, C. 6, S. 4.

(5) Müslim, C. 5, S. 56.